

Kakvu sudbinu stručnim studijima sprema nadležni ministar

Degradacijom stručnih studija najveću bi štetu, uz oko 150.000 završenih stručnih prvostupnika i specijalista, pretrpjeli poslodavci

PIŠE **BRANKO ŠTEFANOVIĆ**,
osnivač VERN-a

Ponovno se rasplamsalo oko stručne i sveučilišne naobrazbe, jer nadležni ministar uskoro treba donijeti odluku oko izmjena Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (ZHKO). Hoće li se u tom zakonu stručni specijalistički diplomski studiji zadržati na istoj razini kvalifikacija kao i sveučilišni (razina 7), kako je to sada, ikako je to u svim europskim zemljama s binarnim modelom visokog obrazovanja, ili će ih se spuštati na razinu niže, te na taj način u Hrvatskoj srušiti bolonjsko načelo jednakovrijednosti studija, i to dvojbenu pozivom na autonomiju sveučilišta? Tako shvaćena autonomija smisljeno bi funkcionirala jedino ako bi svako sveučilište autonomno odlučivalo o vrijednosnim razinama svojih studija, sveučilišnih i stručnih, unutar

jedinstvene zakonske regulative (ZHKO), što bi predstavljalo, ne autonomiju, već akademsku anarhiju, ili, bolje rečeno, akademski kaos. Prema tome, sveučilišna autonomija s meritumom ovog slučaja nema nikakve veze.

O meritumu svoje su javno rekli i najveće sveučilište, i Rektorski zbor, i Ustavni sud, i Nacionalno vijeće za znanost i visoko obrazovanje, i Vijeće veleučilišta i visokih škola..., javljaju se i udruge studenata i ne znam tko još. Jedino nije čuti one koje bi ova priča trebala najviše zanimati i čiji bi glas trebao biti najglasniji, a koje nitko ništa i ne pita - to su poslodavci, to je gospodarstvo.

Eventualnom degradacijom stručnih studija, koji studente pripremaju za izravno uključivanje na tržište rada i u radne procese, što ih čini izrazito važnim, rekao bih najvažnijim, resursom gospodarskog razvoja, najveću štetu, uz oko 150.000 već završenih stručnih prvostupnika i specijali-

sta, pretrpjet će poslodavci. Budući studenti će, umjesto na stručne, još više hrliti na sveučilišne studije na kojima će se pripremati prvenstveno za znanstveno-istraživačke i akademske karijere i, s obzirom na njihov već sad nerazmjern broj u odnosu na društvene potrebe, za dugotrajnu nezaposlenost. Istovremeno će stručno obrazovanih biti sve manje, a gospodarstvo će i dalje kukati da na tržištu rada nema odgovarajuće educiranih stručnjaka.

Krajnje je vrijeme da poslodavci, naročito njihove udruge, snažnije i glasnije reagiraju na za njih opasan pokušaj akademskog podcjenjivanja struke. Možda nisu dovoljno svjesni vlastitih mogućnosti u tom pogledu. Nedavno sam imao priliku razgovarati s čelnikom najjače takve udruge i evo što sam mu rekao: kad bi poslodavci ustanovili vlastitu agenciju za vrednovanje pojedinih studija prema njihovim mjerilima, a to je prije svega usklađenost studij-

skih programa s potrebama tržišta rada, prvenstveno prema indeksu zapošljivosti završenih studenata i ishodišta učenja; kad bi ta agencija, djelujući paralelno ali nezavisno od državnih akademskih povjerenstava u kojima poslodavaca ili nema ili su tu tek toliko, izdavala vlastite certifikate i jasno prepoznatljive preporuke na temelju periodičnih, objektivnih i stručnih evaluacija, i to isključivo onim visokim učilištima i njihovim studijima koji zadovoljavaju visoke kriterije zapošljivosti, bio bi to budućim studentima jasan i iznimno koristan putokaz za odabir studija, a visokim učilištima poticaj za kontinuiranu prilagodbu programa dinamičnim potrebama tržišta rada, odnosno razvoja gospodarstva. Vrlo brzo bi se na tržištu rada uspostavila ravnoteža ponude i potražnje u pogledu adekvatnosti naobrazbe, a akademska prepucavanja, poput ovog oko ZHKO-a, postala bi sama sebi svrhom i, konsekvantno, izlišna. 5